

Omzendbrief

betreffende de bestrijding van zoönotische Salmonella bij braadkippen en vleeskalkoenen

Huidige versie	2	Referentie	PCCB/S2/589616	Datum	10/01/2011
Trefwoorden	Salmonella – bestrijdingsprogramma – braadkippen - vleeskalkoenen				

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Katie Vermeersch, attaché	Herman Diricks, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief geeft een beschrijving van de salmonellabestrijding bij braadkippen en vleeskalkoen zoals opgelegd door Europese en Belgische regelgeving.

2. Toepassingsgebied

De inhoud van de omzendbrief is van toepassing op bedrijven met braadkippen en/of vleeskalkoenen met een capaciteit van minimaal 200 stuks van de betrokken soort en categorie.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

- KB van 27 april 2007 betreffende de bestrijding van Salmonella bij pluimvee
- MB van 27 april 2007 betreffende de bestrijding van Salmonella bij pluimvee
- Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bestrijding van Salmonella en andere specifiek door voedsel overgedragen zoönoseverwekkers
- Verordening (EG) nr. 646/2007 van de Commissie van 12 juni 2007 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft een communautaire doelstelling voor het verminderen van de prevalentie van Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium bij slachtkuikens en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1091/2005
- Verordening (EG) nr. 584/2008 van de Commissie van 20 juni 2008 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft een communautaire doelstelling voor het verminderen van de prevalentie van Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium bij kalkoenen
- Verordening (EG) nr. 1177/2006 van de Commissie van 1 augustus 2006 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft eisen voor het gebruik van specifieke bestrijdingsmethoden in het kader van de nationale programma's voor de bestrijding van salmonella

3.2. Andere

Niet van toepassing

4. Definities en afkortingen

- DGZ : Dierengezondheidszorg Vlaanderen
- ARSIA : Association Régionale de Santé et d'Identification Animales
- CODA: Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie

5. Salmonellabestrijding bij braadkippen en vleeskalkoenen

Het bestrijdingsprogramma bij braadkippen en vleeskalkoenen is van toepassing voor alle bedrijven met 200 of meer braadkippen of vleeskalkoenen. Ook bedrijven met een capaciteit van minder dan 5000 stuks braadkippen of vleeskalkoenen, die onder gezondheidskwalificatie C vallen, moeten deelnemen aan het bestrijdingsprogramma. Een uitzondering hierop zijn de bedrijven die enkel en alleen kleine hoeveelheden vers vlees direct leveren aan de eindverbruiker (zonder tussenkomst van het slachthuis).

De beschrijving hieronder geldt zowel voor braadkippen als vleeskalkoenen, tenzij anders vermeld. De monsters voor de monitoring worden genomen in de laatste 3 weken voor de slacht, net zoals bij de gezondheidskwalificatie. De monsters mogen genomen worden door de sanitair verantwoordelijke van het beslag, de bedrijfsdierenarts of technici van DGZ of ARSIA. De sanitair verantwoordelijke van het beslag blijft verantwoordelijk voor het nemen van de monsters. **De manier van bemonstering verschilt lichtjes in vergelijking met de gezondheidskwalificatie en wordt hieronder beschreven.** De bemonstering wordt uitgevoerd **per stal**. Het resultaat bekomen door deze bemonstering mag gebruikt worden voor de gezondheidskwalificatie en wordt op het VKI-document vermeld. Vanaf de datum van bemonstering blijft het resultaat 3 weken geldig voor braadkippen en 6 weken voor vleeskalkoenen.

Er worden **twee paar overschoen- of oversokmonsters** genomen. Bij koppels met vrije uitloop worden de monsters **alleen in de ruimte binnen de stal** verzameld. Alle overschoen- of oversokmonsters moeten tot één monster worden samengevoegd. Voordat de overschoenen/oversokken worden aangetrokken, moet het oppervlak ervan worden bevochtigd met steriel water of een oplosmiddel voor maximale terugwinning. **Het gebruik van water met antimicrobiële stoffen of toegevoegde ontsmettingsmiddelen is verboden.** Voor het bevochtigen van de overschoenen wordt aanbevolen de vloeistof in de overschoenen te gieten voordat zij worden aangetrokken. Het oplosmiddel kan ook worden aangebracht na het aantrekken van de schoenen met behulp van een verstuiver of spuitfles. Er wordt voor gezorgd dat alle afdelingen van een stal op evenredige wijze bij de bemonstering worden vertegenwoordigd. Elk paar moet circa 50 % van de ruimte van de stal bestrijken. Als de bemonstering voltooid is, worden de overschoenen of oversokken voorzichtig uitgetrokken zodat het aanhangend materiaal niet loskomt. De overschoenen kunnen binnenstebuiten worden gekeerd zodat er geen materiaal van afvalt. **De 2 paar overschoenen worden in één zak of een pot gedaan** en van een etiket voorzien. Het nodige materiaal (zakken of potten, de etiketten en een inzendformulier voor de bemonstering) kan bekomen worden bij de bevoegde laboratoria. De **bedrijfsdierenarts** kan meer uitleg verschaffen over de technische aspecten van deze bemonsteringsmethode.

Elk staal wordt vergezeld van een inzendformulier.

Op het inzendformulier wordt volgende informatie verstrekt:

- beslagnummer;
- beslagadres;
- naam van de verantwoordelijke;
- stalnummer en hoknummer volgens bedrijfsplan;
- datum opzet tomen;
- identificatie bedrijfsdierenarts;
- naam staalnemer;
- pluimveesoort: kippen of kalkoenen;
- categorie pluimvee: gebruikspluimvee;
- type pluimvee: vlees;
- onderzoekstijdstip: uitgangscontrole;
- aard van het materiaal: overschoenen of oversokken;
- datum van bemonstering;
- handtekening van de verantwoordelijke.

Enkel geaccrediteerde en door het Agentschap erkende laboratoria komen in aanmerking voor de analyse ([lijst erkende laboratoria](#)). De stalen worden binnen de 24 uur opgestuurd naar één van op bovenvermelde lijst voorkomende laboratoria. Indien een staal positief is voor *Salmonella* wordt eveneens het serotype bepaald door het CODA. De kosten voor bemonstering, detectie van *Salmonella* en serotypering worden gedragen door de pluimveehouder.

Het bestrijdingsprogramma bevat volgende maatregelen:

- 1) Indien een toom voor de eerste keer positief is voor *Salmonella* worden volgende maatregelen opgelegd:

- de toom wordt bestemd om logistiek geslacht te worden op het einde van de productie;
- voor de opzet van een nieuwe toom pluimvee wordt de stal grondig gereinigd en ontsmet. De nodige sanitaire leegstand (minstens tot de stal volledig droog is) wordt gerespecteerd;
- na de nodige sanitaire leegstand en vóór de opzet van een nieuwe toom wordt een hygiënogram uitgevoerd door DGZ of ARSIA volgens de instructies van het Agentschap;
- na de nodige sanitaire leegstand en vóór de opzet van een nieuwe toom wordt een swabonderzoek naar *Salmonella* uitgevoerd overeenkomstig bijlage I, door de bedrijfsdierenarts of door DGZ of ARSIA;
- afhankelijk van het resultaat van het hygiënogram en het swabonderzoek worden de maatregelen opgelegd zoals weergegeven in onderstaande tabel. De bemonstering wordt uitgevoerd door DGZ of ARSIA. Per plaatje wordt een score toegekend afhankelijk van het aantal kolonievormende eenheden (kve) op het plaatje. X is het gemiddelde van alle scores toegekend aan de individuele plaatjes:
 - 0 kve/plaatje: score 0
 - 1 t/m 40 kve/plaatje: score 1
 - 41 t/m 120 kve/plaatje: score 2
 - 121 t/m 400 kve/plaatje : score 3
 - meer dan 400 kve/plaatje : score 4
 - ontelbaar: score 5

Te nemen maatregelen afhankelijk van de score:

RESULTAAT HYGIENOGRAM	RESULTAAT SWABCONTROLE	MAATREGELEN
$X \leq 1,5$	Negatief voor <i>Salmonella</i> spp.	Geen maatregelen
$X \leq 1,5$	Positief voor <i>Salmonella</i> spp.	Na volgende leegstandperiode swabcontrole
$1,5 < X \leq 3,0$	Negatief voor <i>Salmonella</i> spp.	Na volgende leegstandperiode hygiënogram
$1,5 < X \leq 3,0$	Positief voor <i>Salmonella</i> spp.	Na volgende leegstandperiode hygiënogram en swabcontrole.
$X > 3,0$	Negatief of positief voor <i>Salmonella</i> spp.	Na volgende leegstandperiode: <ul style="list-style-type: none">• laten ontsmetten door een externe firma• hygiënogram• swabcontrole.

- 2) Indien een toom voor een tweede opeenvolgende keer positief is voor hetzelfde serotype *Salmonella*, worden dezelfde maatregelen opgelegd als hierboven beschreven en worden eveneens volgende maatregelen opgelegd:
 - de stal wordt grondig gereinigd. De ontsmetting van de stal wordt uitgevoerd door een **extern** bedrijf. De nodige sanitaire leegstand (minstens tot de stal volledig droog is) wordt gerespecteerd;
 - indien gebruik gemaakt wordt van een extern bedrijf voor het laden, gebeurt het laden als laatste activiteit van de dag.

- 3) Indien een toom voor een derde opeenvolgende positief is, worden alle maatregelen zoals hierboven beschreven opgelegd en moet de verantwoordelijke zijn bedrijf laten begeleiden door de bedrijfsdierenarts. De begeleiding bestaat minimaal uit:
 - een epidemiologisch onderzoek om de contaminatiebron te identificeren;
 - een optimalisatie van de bioveiligheid en de hygiëne.

Een protocol voor het epidemiologisch onderzoek en een checklist voor de optimalisatie van de bioveiligheid en de hygiëne zal op een later tijdstip opgesteld worden. Uw dierenarts kan hiervoor eveneens beroep doen op DGZ en ARSIA.

Telkens een toom positief is voor *Salmonella* zal u hiervan een bevestiging ontvangen van het FAVV door middel van een brief. In de brief zullen de maatregelen nog eens opgesomd worden. Om zo weinig mogelijk invloed te hebben op het productieproces werd geopteerd om maatregelen te nemen die de opzet van een nieuwe toom niet in het gedrang brengen. Gezien de korte tijdspanne tussen het kenbaar zijn van het resultaat en de opzet van de volgende toom is het mogelijk dat de brief van het FAVV u pas bereikt op het ogenblik dat de volgende toom reeds opgezet is. Het is aan u om bij de opzet van een volgende toom uw verantwoordelijkheid op te nemen en de hierboven vermelde maatregelen uit te voeren. Het FAVV zal steekproefsgewijs de opvolging van de maatregelen controleren.

Voor de preventieve maatregelen in de bestrijding van *Salmonella* vormen de structurele en werkingsmaatregelen opgenomen in de gezondheidskwalificatie een belangrijke basis. Op dit ogenblik zijn er geen veranderingen in het kader van de gezondheidskwalificatie en blijft de toepassing zoals voorheen. Voor de optimalisering van de bestrijdingsprogramma's zal in een volgend stadium de wetgeving omtrent de gezondheidskwalificatie gewijzigd worden. Uiteraard wordt u op de hoogte gebracht van het van kracht worden van deze wijzigingen.

6. Bijlagen

BIJLAGE I: Bemonsteringsmethode voor de controle op *Salmonella* na reinigen en ontsmetten.

7. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
2	Publicatie	<ul style="list-style-type: none">• De opsomming van de erkende labo's werd vervangen door een link naar een tabel van DG Labo met erkende laboratoria.• De lay-out werd aangepast aan de nieuwe stijl.